

Hoe haal je alle data uit je school?
Betrek ook je leerlingen!

Welkom & introductie

- Pim Clasquin (Stanislas Pijnacker)
- Geke Versprille (Groeikracht)
- Kenia Wijler-Offerman (Stanislas Pijnacker)

Programma

- Check-in
- Introductie
- Ontwikkelkracht & Groeikracht
- Leidende principes
- De stem van de leerling inzetten
- Reflectie: Hoe kunnen de Groeikracht-handvatten jou helpen om impact te realiseren?

ontwikkel
kracht

GROEI
KRACHT
in onderwijs.nl

Ontwikkelkrachtcongres 21 januari

Datum:

3. Doelen

Doelen:

- De deelnemer heeft aan het eind van de sessie een stukje extra kennis.
- De deelnemer weet waar hij/zij extra informatie op kan vragen.
- De deelnemer begrijpt hoe een leerlingarena werkt.
- De deelnemer heeft een leerlingarena ervaren
- De deelnemer is geënthousiasmeerd.

1. Check in

2. Successen

4. Actie

Acties

- Pim : introductie + Arena voorbereiden.
- Geke: presentatie-info voorbereiden
- Kenia: stem van de leerling voorbereiden
- Pim : Collega's vragen
- Geke : Delen presentatie

5. Planning

Agenda:

Check in: Bij binnenkomst

Introductie: Door Pim, 8 min

Kennisdeling: Geke, 8 min

Praktijkvoorbeelden: Kenia, 8 min

Leerling-arena, 30 min

Evaluatie, 6 min

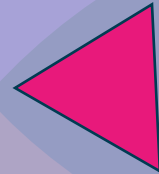
Pim Clasquin

Stanislas Pijnacker

Professionele
ervaring,
expertise en
het oordeel
van de
(ervaren)
leraar

Contextfactoren,
onderwijssysteem,
verschillen in
klasgroep en
individueen

Best-evidence
uit
robuust
onderzoek

De pijlers van Ontwikkelkracht

Kennisdeling

Toegankelijk en bruikbaar maken van kennis uit onderzoek voor onderwijsprofessionals.

Onderzoeks- en verbetercultuur

Versterken van de onderzoeks- en verbetercultuur op scholen door middel van professionaliseringstrajecten.

**GROEI
KRACHT**
in onderwijs.nl

Onderzoek

Ontdekken en delen
van kennis

Programmabureau
**Ontwikkel
kracht**

Onderwijs

Toepassen relevante
kennis en werkwijzen

Co-creatielabs

Creëren van nieuwe kennis met onderwijsprofessionals en onderzoekers voor grote uitdagingen in het onderwijs.

Expertisescholen Ontwikkelkracht

Ondersteunen en faciliteren van scholen om hun expertise te delen met andere scholen.

Tijd, kennis en kunde voor leraar en schoolleider. Samen bereik je meer en maak je ambities waar.

De praktijk van de school is de basis. Het team bepaalt wat aangepakt wordt om het onderwijs op de eigen school nog beter te maken en brengt focus aan.

Teamontwikkeling & persoonlijke ontwikkeling.

Met gebruik van kennis uit onderzoek en praktijk.

Leren van en met andere scholen.

Samen werken aan het versterken van een onderzoeks- en verbetercultuur.

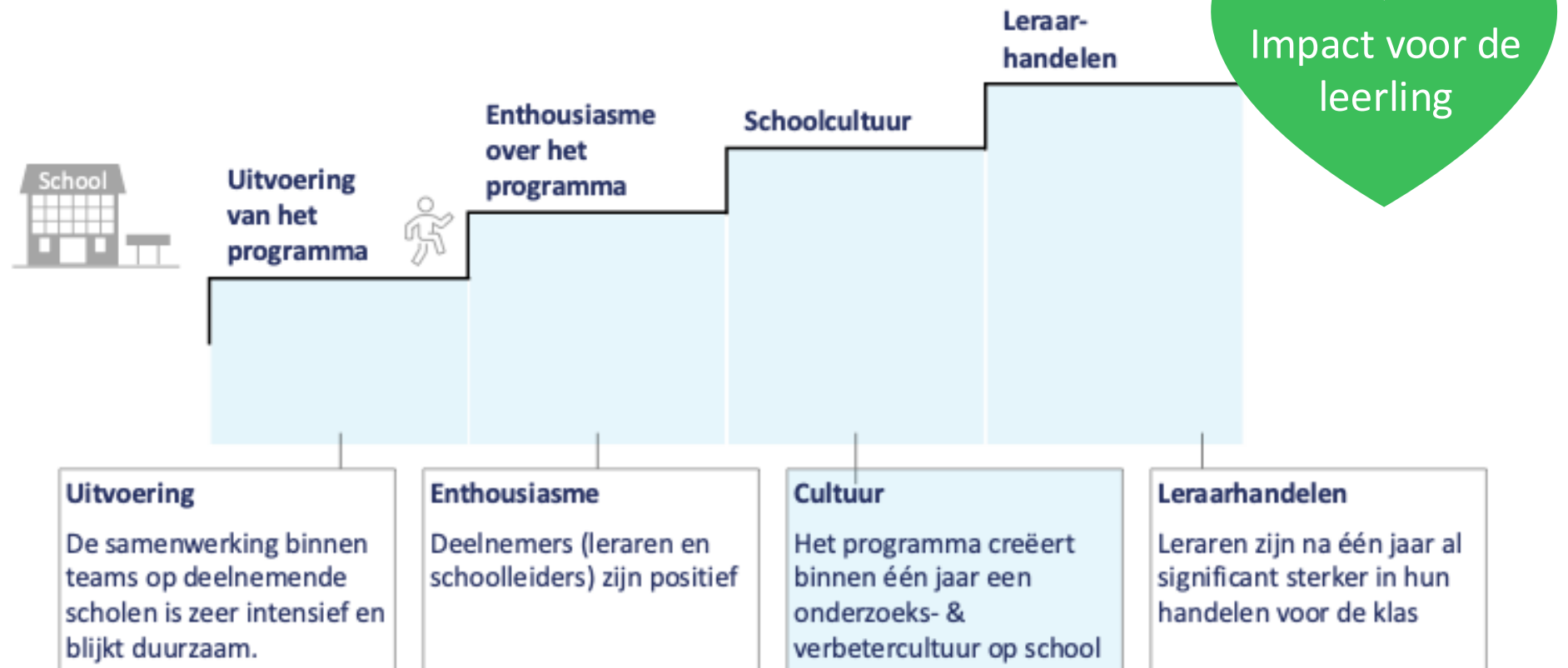

Stap voor stap een onderzoeks- & verbetercultuur creëren

Tussen 2017 en 2020 hebben de Universiteit Utrecht en onderzoeksbureau Oberon onderzocht wat de **impact van leerkracht** is.

Van 2023 tot heden wordt onderzoek gedaan naar de **impact van Groeikracht**

Methode & conclusies

Bron: Universiteit Utrecht, Oberon

Waarom samen werken en leren?

Collective Teacher Efficacy = het vertrouwen dat je als team samen verschil kunt maken voor je leerlingen

Dit heeft 3x zoveel impact op leerresultaten als de sociaal-economische status en de thuissituatie van leerlingen!

- Als team verantwoordelijk voor het onderwijs
- Samen reflecteren op je handelen en effect op de leerling
- Samen doelen stellen, lessen ontwerpen, leerling horen, bij elkaar kijken, evalueren
- Evidence informed werken
- Zoeken naar wat werkt!

What Matters Most in Raising Student Achievement?

[Donohoo, Jenni & Hattie, John & Eells, Rachel. \(2018\). The power of collective efficacy. Educational Leadership, 75, 40-44.](#)

Onderliggende leidende principes

Focus

Sterke teams

Data en onderzoek

Ritmiek

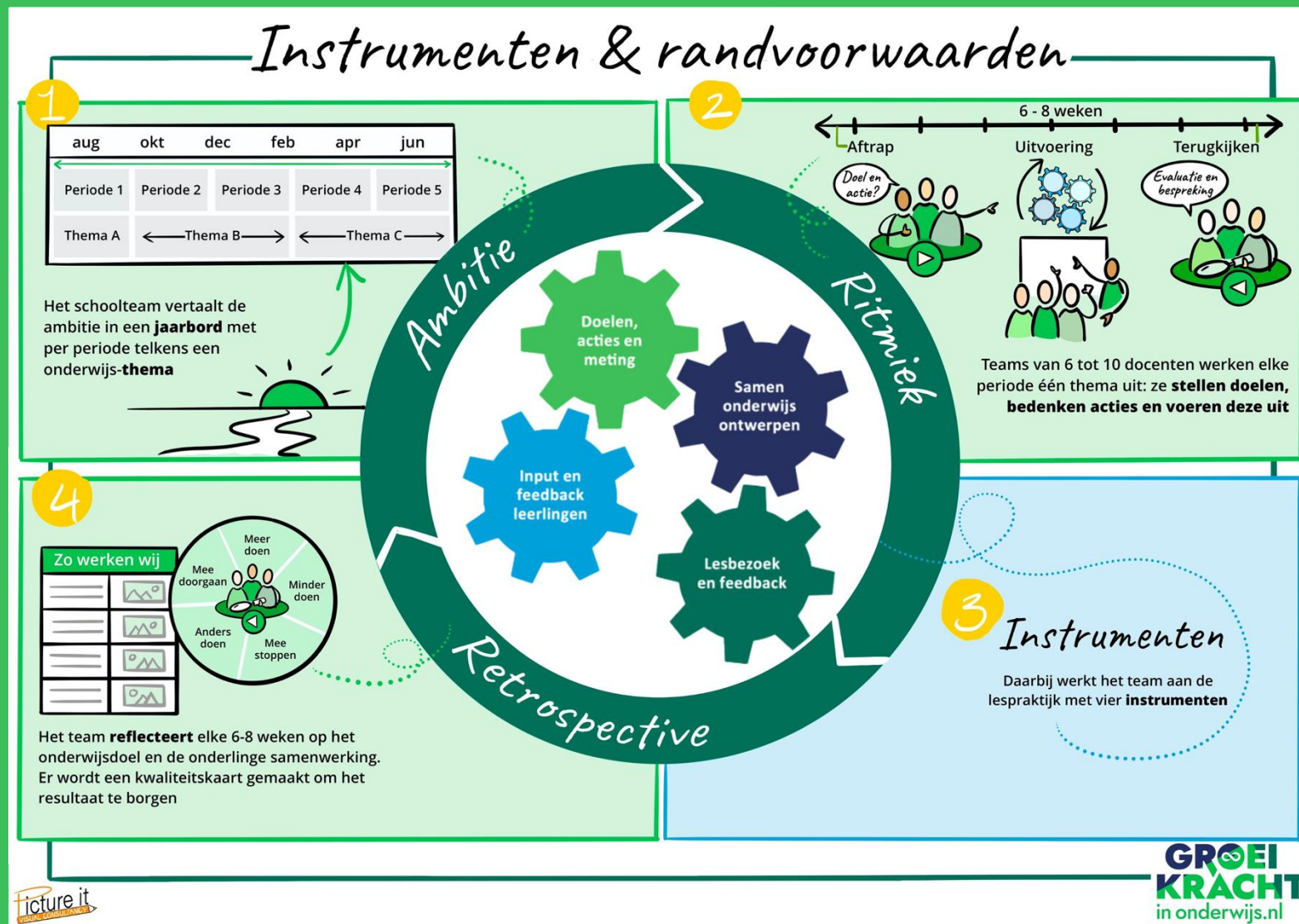

Werken met (de principes van) de instrumenten, rekening houdend met de context van de eigen school en de randvoorwaarden voor succes.

Hierbij gebruik maken van:

- Onderzoek
- Praktijkervaringen
- Schooldata

Leren van en met andere scholen

Reflectie

Reflecteer op wat je hebt gehoord aan de hand van de onderstaande vragen:

- In hoeverre kun je bij jou op school spreken van een onderzoeks- & verbetercultuur?
- Wat herken je in de manier van werken in jouw school?
- Wat kan de input van leerlingen hierbij opleveren?

Wat zegt de literatuur over input van de leerling?

Leerlingparticipatie stimuleert **vaardigheden** van de leerlingen en draagt bij aan **burgerschapcompetentie**

Scholen met veel mogelijkheden tot participatie hebben een **beter leerklimaat**. Leerlingparticipatie **verhoogt de betrokkenheid** en verantwoordelijkheid van leerlingen.

Het perspectief van leerlingen is **uniek en creatief**.

De **pedagogische relatie** tussen leerkrachten en leerlingen kan verbeteren door leerlingparticipatie. Het onderwijs kan hierdoor **beter aansluiten** op de leefwereld van de leerling.

Als het team in hun samenwerking dezelfde vaardigheden inzet als van leerlingen wordt verwacht bij leerlingparticipatie, **bevordert dat de samenwerking van de professionals** in de school.

Voorbeelden

Input van
de leerling

Leerlingarena

Feedback op de les

Bord in de klas

Vraag:

Hoe benutten jullie input van leerlingen bij het ontwerpen en verbeteren van jullie onderwijs?

DOELEN:		Actie
OFKE: Power-2-ammonia maken & bespreken		OFKE: opdrachten voortlesen en bijdragen oorz. beantwoorden makijken CF correct
		OFKE: do golt P2A
Inchecken	Successen	Volgende les:
☺ OFKE ☹ 14x ☹ 1x	Optijd uit bed komen handjes uitgelaten <u>beiden</u> behoeft	Volgende les: golt: Hs.6 Zuren & Basen Evenwichten
Vragen: Vraag 5 Vraag 9		Reactiewaarde

Samenvatting van de post-its:

Sterktes

- Fijn, rustig en **duidelijk begin** van de les; je weet wat je gaat doen/leren.
- **Structuur** en **leerdoelen** werden gewaardeerd.
- **Motiverend**: leerlingen voelen zich betrokken; goed om te peilen hoe de klas zich voelt.
- Overwegend **positieve** reacties: “leuk”, “wel fijn”, “prima toevoeging”, “super effectieve manier; veel geleerd”.

Verbeterpunten

- **Kost soms wat veel tijd/energie**; kan **korter/strakker** ($\pm 5-10$ min).
- Minder tijd “voor het bord”; sneller naar het eigen schoolwerk.

Bottom line

- De aanpak werkt goed en geeft rust & richting; houd het wel compact zodat er meer lestijd overblijft.

Doelen

OFKE: Herhaling reactiewarmte en oefenen met examen opdrachten

Evenwichten en zuren en basen opstarten

5H:

Actie

OFKE: Examenvraag P2A afmaken

Nieuwe examenvraag Methanal uitwerken

5H:

Inchecken

Begin

Eind

13x

17x

6x

2x

0

Successen

Scooter onderdelen binnen

Stappen gemaakt PWS

Het is gelukt om op tijd op te staan

VRAGEN

Evenwichten en reactiewarmte

Volgende les

Do 16 okt starten met redox

hs. 7 www.kemia.nl uitleg

film 1 t/m 5

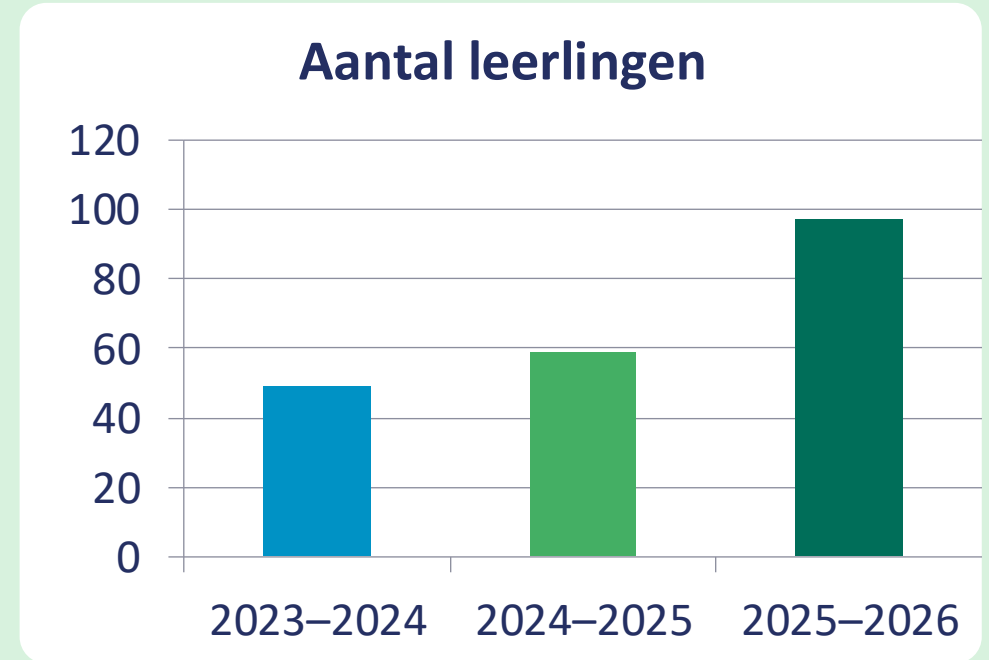

Stem van de leerling als betrouwbare input

- Respons groeit over drie schooljaren
- Brede spreiding over mavo, havo en vwo
- Grote aantallen → betrouwbare conclusies

Conclusie:

“Dit gaat echt over ons, want veel leerlingen hebben meegedaan.”

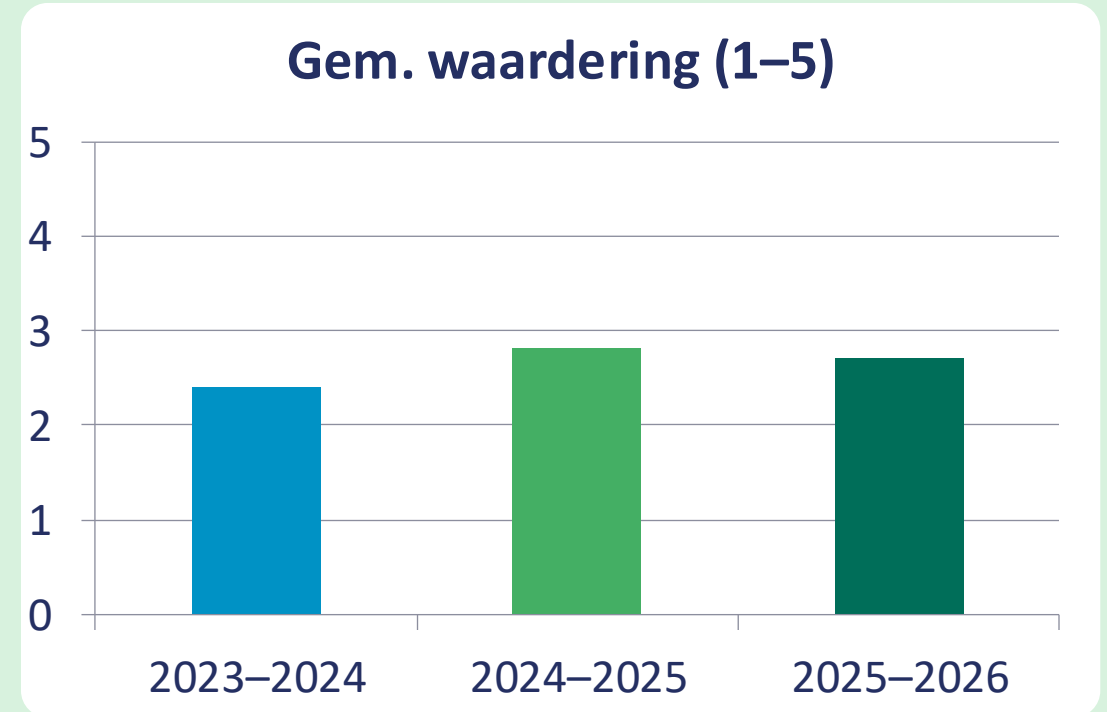
Wat leerlingen nodig hebben om te leren

Signalen uit leerlingdata:

- Meer afwisseling in de les
- Praktische toepassingen en proefjes
- Kortere uitleg, meer zelf doen

Stem van de leerling:

“Als we actief bezig zijn, snap ik het beter.”

Waarom de stem van de leerling benutten?

Voordelen voor de docent:

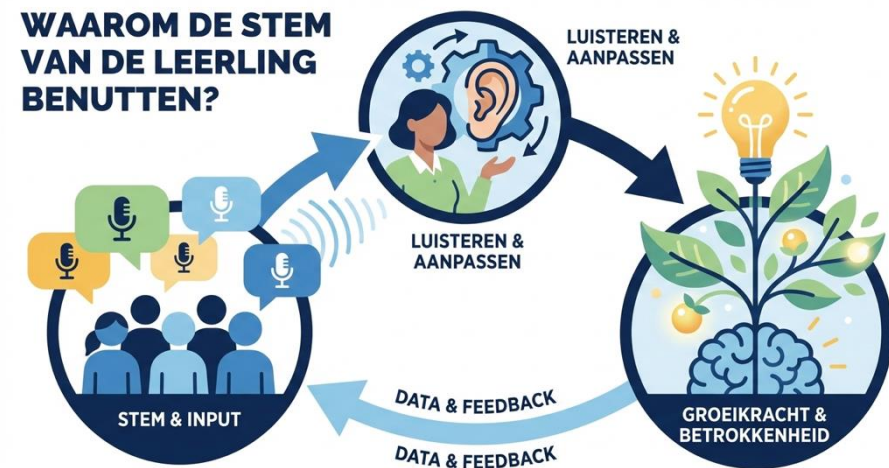
- Betere aansluiting bij niveau en motivatie
- Meer betrokkenheid en rust in de klas
- Onderbouwde didactische keuzes

Wat deze data laat zien:

- Kleine aanpassingen → **groot** effect
- Leerlingen voelen zich **gezien** en **serieus** genomen

Stem van de leerling:

“Het helpt als een docent begrijpt wat voor ons werkt en hierop kan inspelen..”

Leerling Arena

Waarom

Inspiratie voor
onderwijsverbetering

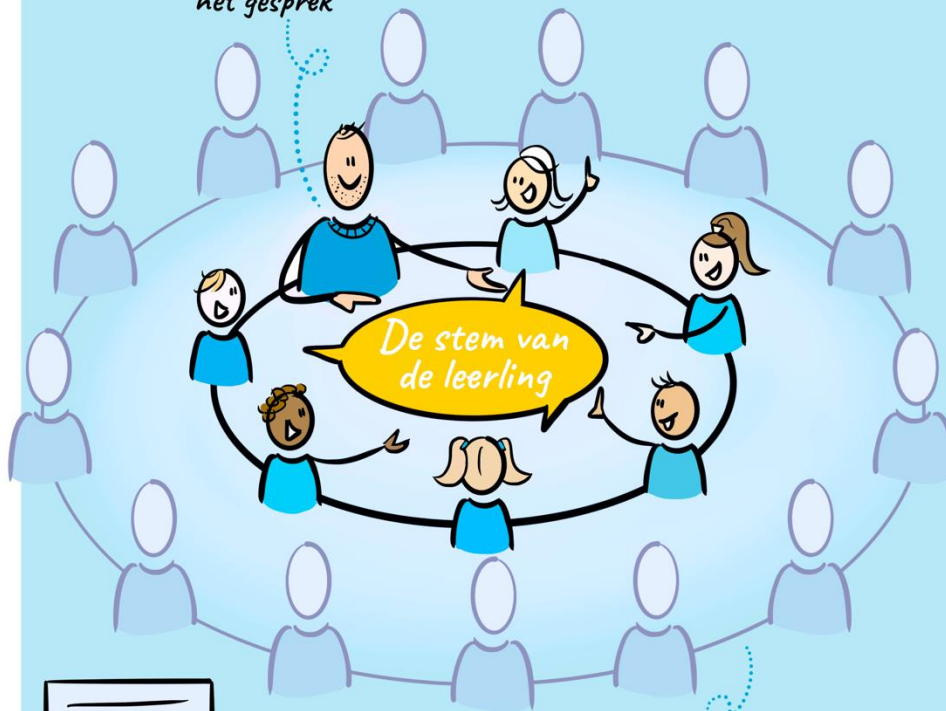
Leerlingen voelen zich
gehoord en betrokken

en dat leidt tot meer leerplezier
en betere resultaten!

- ✓ Je introduceert kort de leerlingen die meedoen
- ✓ Je stelt elk van de voorbereide vragen aan 2 tot 3 leerlingen
- ✓ Je zorgt ervoor dat de sessie maximaal zo'n 20 minuten duurt

Eén leraar zit in de
binnenkring en leidt
het gesprek

Eén leraar maakt notities

De leraren in de buitenkring
luisteren aandachtig en
reageren niet

Na afloop

Je bedankt de leerlingen en
loopt even mee naar buiten

Met je collega's bepaal je
concrete doelen en acties

...en je schrijft deze op
het verbeterbord

Je vertelt de leerlingen wat je
met hun input hebt gedaan

...en hoe ze dat
terug gaan zien

Vraag:

Welke kansen zie jij om leerlingen nog meer te betrekken bij onderwijsverbetering?

Positieve ervaringen bij inzet van een leerlingarena (1)

- Leerlingen voelen zich serieus genomen. Ze merken dat hun ervaringen en ideeën echt gebruikt worden om de school te verbeteren.
- De relatie tussen leerling en leraar verbetert. Het gesprek is gelijkwaardiger; leerlingen durven opener te zijn en leraren tonen oprechte interesse.
- Er ontstaat meer eigenaarschap bij leerlingen. Leerlingen denken mee over oplossingen en voelen zich mede-verantwoordelijk voor veranderingen.

Positieve ervaringen bij inzet van een leerlingarena (2)

- Leraren krijgen een eerlijk en rijk beeld van de leerlingervaring. Ze horen concrete wat goed gaat en wat beter kan in lessen, begeleiding en schoolklimaat.
- De opbrengsten zijn snel zichtbaar. Wat in de arena gezegd wordt, levert direct aanknopingspunten op voor Kleine, haalbare verbeteringen in de klas en op school.
- De leerling-arene past goed bij de Groeikracht-gedachte:
Samen leren, feedback gebruiken en continu verbeteren komen in één werkvorm samen.

Tips om rekening mee te houden bij leerlingarena's

Laat leraren vooraf nadenken over vragen (gekoppeld aan het thema) die ze zouden willen laten stellen aan de leerlingen.

Stel 1 gespreksleider aan en 1 schrijver. De schrijver vraagt terug of hij/zij het goed verwoord heeft.

De buitenkring met leraren luistert alleen en stelt geen vragen tijdens de arena.

Vertel de leerlingen wat er met hun informatie wordt gedaan en spreek af hoe er aan ze wordt teruggekoppeld (doe dat ook).

Maak een heterogene groep leerlingen.

Met jonge leerlingen kan het helpen een voorgesprek te organiseren zodat ze weten wat de vragen zijn.

Evalueer kort hoe ze de arena hebben ervaren.

21 januari 2026

Congres

Samen

ontdekken

Aan de slag!

* Beatrix Theater,

Groeikracht-Arena

- In groepjes vragen maken.
- Gespreksleider aanwijzen.
- Groeikracht arena.
- Terugkoppeling

Groeikracht-Arena

Stanislas Pijnacker

- Lodewijk Dijkgraaf, Rector
- Lewis van der Kleij, Groeikrachtcoach OOP
- Edwin Visser, Groeikrachtcoach (instroom)
- Tamara Verhoog, Groeikrachtcoach (OG)

Groeikracht

- Roos Adema, Expertcoach

STAP I Groeikracht-Arena

Schrijf ieder voor zich 3 vragen op die je wilt stellen aan de mensen die ervaring hebben met Groeikracht.

Denk aan vragen over:

- Organisatie
- Processen
- Instrumenten
- Opbrengsten
- etc...

STAP II Groeikracht-Arena

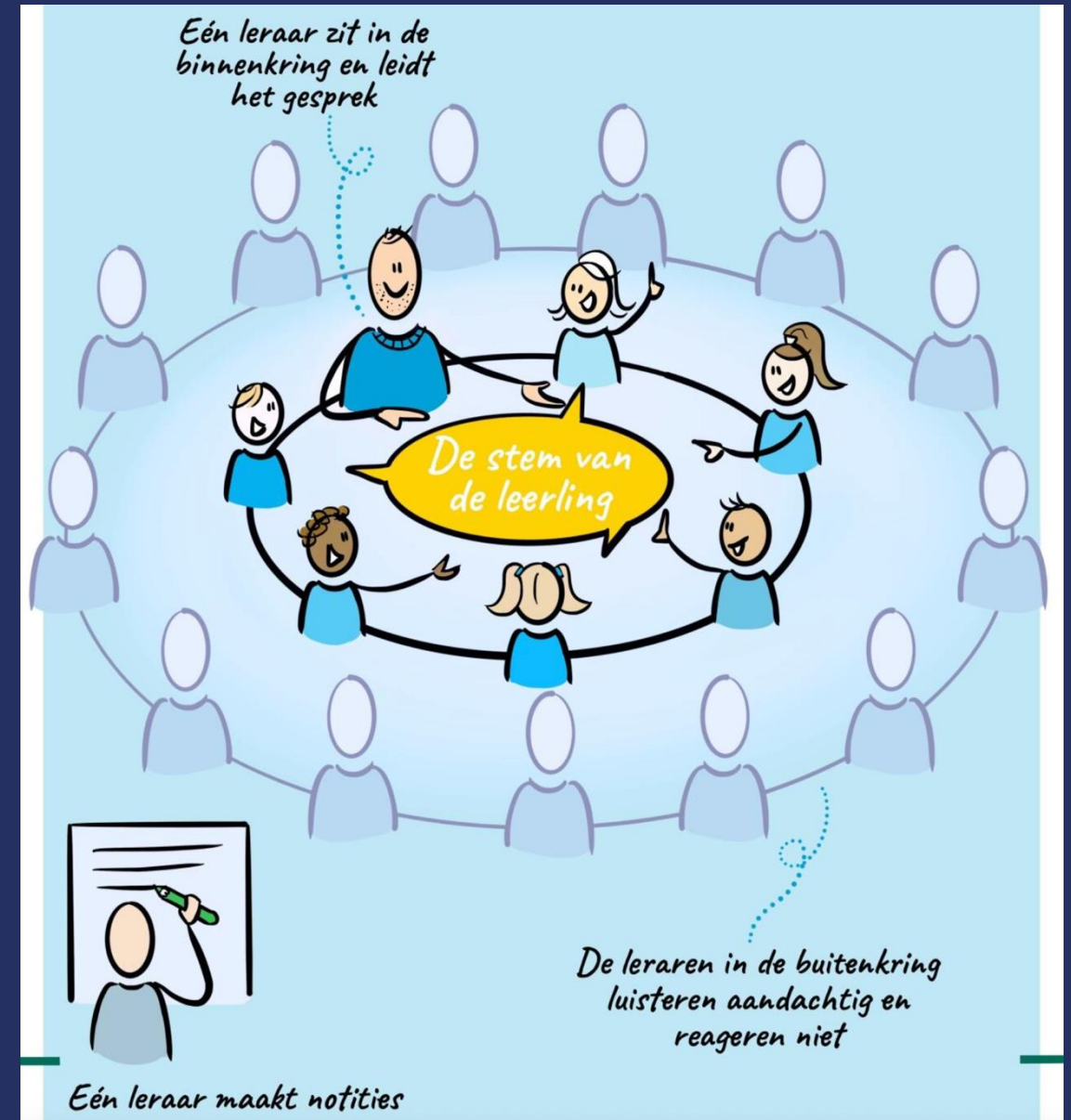
Bespreek met je groep alle vragen en overleg welke 3 vragen tijdens de arena gesteld moeten gaan worden.

Spreek af wie namens de groep de vragen inbrengt.

Neem plaats in de (buiten)kring

In de binnenkring zitten:

- Schoolcoaches
- Leidinggevenden
- Expertcoaches
- Leraren die met Groeikracht werken

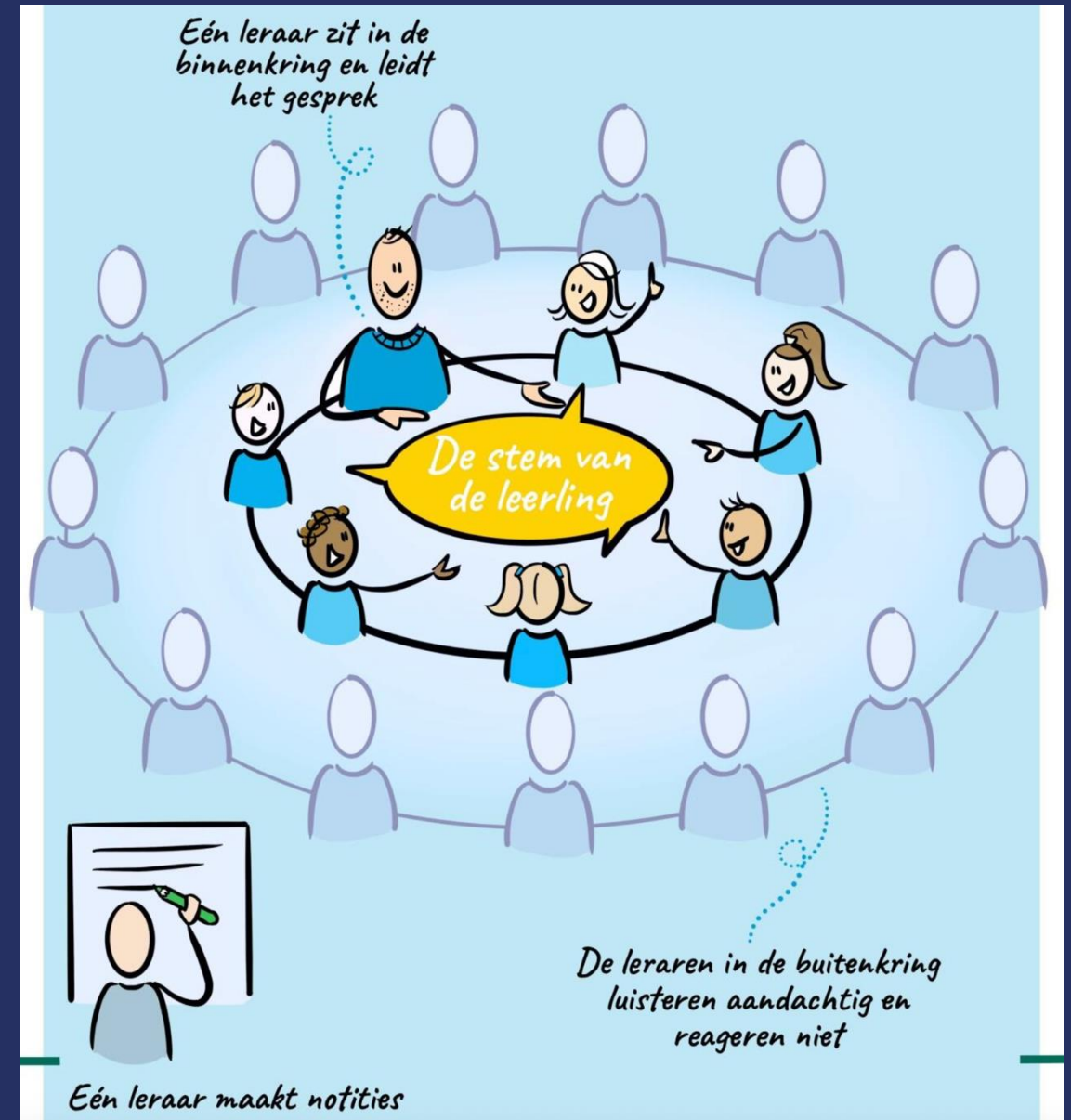

De vragen worden gesteld

Iedereen in de buitenkring luistert, reageert niet

In de binnenkring wordt het gesprek gevoerd over de gestelde vragen

De gespreksleider stelt als het nodig is verhelderende vragen

STAP IV, Terugkoppeling

In je groepje ga je de antwoorden op de vragen bespreken.

Wat gaf een bevestiging?

Wat is nieuwe informatie?

Wat zou een volgende stap kunnen zijn?

Wat heb je hierna nodig?

Heeft iedereen hetzelfde ontvangen?

Reflectie

Reflecteer op wat je hebt gehoord aan de hand van de onderstaande vragen:

- Waarin werd je bevestigd in deze workshop?
- Wat was er nieuw of verrassend voor je?
- Wat wil je het liefst morgen al (anders) gaan doen?
(voor de leerlingen, voor jezelf)

Meer weten?

Meer informatie en
praktijkervaringen over
Groeikracht vind je op:
www.groeikrachtinonderwijs.nl

Of meld je aan
voor de LinkedIn-
pagina.

